

Cas 2020.1

Lactant de dos mesos amb una placa negra a la llengua

Marta Castillo, Carme Guitart, Clotilde Farràs

Centre d'Atenció Primària Cardona. Gerència Territorial de la Catalunya Central. Institut Català de la Salut. Cardona (Bages, Barcelona)

Lactant de dos mesos d'edat que va consultar per l'aparició d'una lesió negra al dors de la llengua d'uns deu dies d'evolució, observada casualment per la mare, que no li dificultava la ingesta ni semblava provocar-li malestar.

La pacient no presentava cap antecedent personal ni familiar d'interès. Era fruit d'una tercera gestació que va ser a terme i sense factors de risc. El pes en néixer va ser l'adequat; feia lactància materna exclusiva, prenia suplement de vitamina D profilàctic, i el creixement i el desenvolupament psicomotor eren els adequats per l'edat.

En l'exploració es va detectar una placa ovalada d'1,5 cm de llargada i 0,5 cm d'amplada de color negre al centre i grisenc a la perifèria, amb aspecte de vellut, a la part central del dors de la llengua, que no es modificava amb el rascat (Fig. 1). La resta d'exploració era correcta per l'edat, i no s'objectivaven altres lesions orals ni cutànies.

Per tal de descartar una infecció fúngica o bacteriana, es va recollir un frotis lingual per a cultiu, que va resultar negatiu.

Davant la possibilitat que es tractés d'un muguet, es va pautar miconazole tòpic en forma de gel, però no es va objectivar cap resposta.

La lesió va persistir sense canvis d'aspecte, i tampoc va aparèixer rebuig o dificultat en la ingesta ni cap altra simptomatologia durant els quatre mesos següents. En la revisió dels sis mesos, la lesió havia desaparegut completament de forma espontània (Fig. 2).

Quin és el seu diagnòstic?

Fig. 1. Placa negra al dors de la llengua al diagnòstic (dos mesos d'edat).

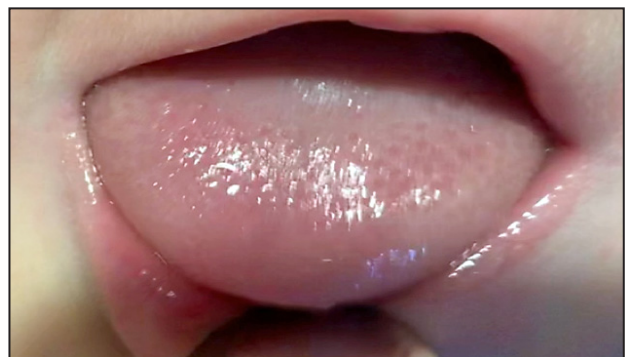

Fig. 2. Desaparició completa de la lesió (sis mesos d'edat).

Correspondència: Marta Castillo
Pg. Mossèn Joan Riba, 1. 08261 Cardona
mcastillo.cc.ics@gencat.cat

Treball rebut: 17.01.2019
Treball acceptat: 10.12.2019

Castillo M, Guitart C, Farràs C.
Lactant de dos mesos amb una placa negra a la llengua.
Pediàtr Catalana. 2020;80(2):69-70.

Discussió

Es tracta d'una lactant sana que presenta una lesió lingual que no li provoca cap simptomatologia i que es resol de forma espontània en pocs mesos.

La lesió no està provocada per cap causa aparent, ni alimentària ni infecciosa.

Les seves característiques (el color fosc i l'aspecte pilós) criden l'atenció. En el diagnòstic diferencial inicial cal incloure el muguet (candidiasi oral) com a opció diagnòstica, donada l'alta freqüència d'aquesta infecció en l'edat que presenta la pacient. No obstant això, el cultiu negatiu i la falta de resposta al tractament, van en contra d'aquest.

Aquestes dades orienten a pensar en una llengua negra vellosa del lactant.

Diagnòstic: Llengua negra vellosa.

Comentari

La llengua negra vellosa és una entitat benigna, indolora i autolimitada, provocada per una hipertròfia de les papil·les filiformes linguals que provoquen una hiperqueratosi, és a dir, una acumulació de queratina. La coloració, que pot variar entre blanc, groc, marró, verdós i negre, i sovint la textura pilosa (vellosa) són causades per la proliferació de bacteris cromògens¹⁻³.

És més freqüent en adults i es relaciona amb la presa d'antibiòtics, el consum de tabac, alcohol i te, i la higiene bucal deficitària. També s'ha descrit en pacients tractats amb radioteràpia i en trasplantats amb cèl·lules mare. Així mateix, sembla que pot estar relacionada amb estats que causen sequedat de boca (deshidratació, hiposalivació, respiració oral...). En infants no s'ha identificat una causa clara^{1-2,4}.

En alguns casos està descrit que pot provocar nàusees, halitosi i alteració del sentit del gust⁴.

Cal diferenciar-la de la simple pigmentació de la llengua sense hipertròfia papil·lar (tinció per aliments o fàrmacs), dels tatuatges (amalgames metàl·liques), del muguet (candidiasi oral), de la glossitis migratòria

benigna (llengua geogràfica), del líquen pla oral (entramat reticular blanquinós, predominant a mucosa jugal, provocat per una reacció d'hipersensibilitat retardada en resposta a un antigen epidèrmic desconegut), de la leucoplàsia vellosa oral (plaques blanques que es localitzen a la zona lateral de la llengua, associada a infecció per virus d'*Epstein-Barr* en immunodeprimits), de la pigmentació de les papil·les fungiformes linguals (més freqüent en ètnies negra i asiàtica, i que afecta la regió anterior i lateral de la llengua), del nevus melano-cític i el melanoma, i de la síndrome de Laugier-Hunziker (hiperpigmentació macular mucocutània benigna), entre altres^{1-2,4-5}.

En lactants, el diagnòstic és gairebé sempre clínic i no necessita exploracions complementàries¹⁻². Només en casos determinats en què la lesió no s'autolimita, en pacients immunodeprimits o amb símptomes acompanyants podria estar indicat un estudi més exhaustiu (cultiu, biòpsia, altres)³.

En la majoria dels casos, i sobretot en lactants, es resol de forma espontània al cap de poques setmanes^{2,4}. En pot accelerar la curació una bona hidratació, l'augment de salivació i el raspallat lingual. En casos persistents en què no s'autolimita o no desapareix amb les mesures anteriors, pot millorar amb tractament tòpic amb queratolítics (urea, àcid salicílic) o retinoides^{1,4}.

Bibliografia

- González Gómez JM, Peláez Cantero MJ, de la Mota Ybancos JL, Vera Casaño A, Milano Manso G. Lengua vellosa negra en lactante. *An Pediatr (Barc)*. 2012;77(3):209-10.
- Gavilán Martín C. Lactante de un mes con lesiones negruzcas en la lengua. *Imagen de la semana. Continuum*. 2017. Accessible a la xarxa [data de consulta: 15-01-2019]. Disponible a: <https://continuum.aeped.es/screens/play/644#.XJpcXFVKh1s>
- Poulopoulos AK, Antoniadis DZ, Epivatianos A, Grivea IN, Syrogiannopoulos GA. Black hairy tongue in a 2-month-old infant. *J Paediatr Child Health*. 2008;44(6):377-9.
- Körber A, Voshege N. Black hairy tongue in an infant. *CMAJ*. 2012;184(1):68.
- García Martínez FJ, López Martín I, Segurado Rodríguez MA. Pigmentación de las papilas fungiformes linguales. *Rev Pediatr Aten Primaria [revista electrònica]*. 2015;17(67) [data de consulta 16-01-2019]. Disponible a: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1139-76322015000400015